

Kapitali 3. ERNISUT PILLUGIT NAATSORSUEQQISSAARNEQ

2013-mi erninerni 805-iusuni meeqqat inunngortut 817-t nalunaarneqarsimapput (marlullissat 12-it). Taak-kunangga arnat 15-iniit 49-nut ukiullit 1.000-iugaangata agguaqatigiissillugit 58,3 ernisarlutik.

Qitiusumik napparsimmavii/peqqissaaveqarfiit akornanni arnat agguaqatigiissillugit qassinik meeqqisarnerat annertuumik assigiinngissuteqarpoq (takuuk takussutissiaq 10). Naartusut ilarpasui najukkaminni ernineq ajorput (takuuk takussutissiaq 10). 2013-imi ernisut tamarmik 56,8 %-ii Nuummi ernipput (Nuummi najugallit 32,1 %-iullutik). Taamaasilluni ernisussiorneq annertuumik qitiusumik eqiteruffeqalersinneqarpoq. Qitiusumik eqiteruffeqalersitsineq, naartusunik misissuisarnissamik ernisussiornermilu suleriaasissatut aaliangersakkat 2001-imi atuutilersinneqarnerannik ilaatigut patsiseqarpoq, aammattaarli sinerissami ilinniagaqassuseq tunngavagalugu sullissisinnaassutsip assigiinngissuteqarnerannik patsiseqarluni.

Pingasunik toqungasulisooqarpoq. Arnanik erninerminnut atatillugu toqusoqanngilaq. Ernissut amerlassusaasa anaanaasup ukiuinut agguaqatigiissinnerat ataani takussutissiami 5-mimi takuneqarsinnaavoq. Erninerni 84-ini, 10,3% anaanaasooq 20-it inorlugit ukioqartoq tabelimi tassani takuneqarsinnaavoq.

Meeraqqortussuseq 2013-imi agguaqatigiissillugu 2,03-imut naatsorsorneqarsimavoq. Ima paasillugu kalaa-leq arnaq ernisinnaaffimmini (15-it 49-ullu akornanni ukiulik) agguaqatigiissillugu 2,03-inik meerartaarpoq.

2012-imi kisitsisit assigiinngangajapput, kisiannili 2013-imi naartuersittut ernisunit amerlaningorsimapput. Meeraqqortussuseq 2012-i tikillugu appariartuinnarsimagaluaq, (2012-imiit 2013-imut amerlisimallutillu). Naartuersittut taama malunnaateqartiginngitsumik appariaateqarnerannik malitseqarpoq.

Arnat naartusut amerlanersaat naartunerup nalaani nakorsamit misissorneqartarput, 71,6-it nakorsamit 1-5-eriarlutik misissorneqarput, naartusullu nakorsamit misissorneqarsimanngitsut 1,1%-imik ikilisimallutik (2012-imi 25,3%-it – 2013-imilu 24,2%-iullutik). Naammagisimaarnarpoq naartusut 76,0%-iisa ernisussior-tumit ikinnerpaamik 5-eriarlutik misissortissimmamata. Taamaallilli 2,7%-iisa ernisussior-tumit misissorneqar-simanngillat. Kisitsisit naartusunik misissuisarnermik ernisussiornermilu suleriaasissatut aaliangersakkat 2001-imi atuutilersinneqarnerisa sunniuteqarnerannik tikkuussisutut ipput. Naartusunik siunnersuisarnerup pitsaanerulersinneqarnera naatsorsuutigisatut naartuner-mut erniner-mullu atatillugu kingunerluutit annikilline-rinik kinguneqassaaq.

Meeqqap inunngornermini oqimaassusaa naartunerup nalaani peqqissutsimut uutuutaasinnaasooq, aggu-aqatigiissillugu 3.515 gram-iuvoq.

Erniner-mut atatillugu meeqqanik toqusoqartarnera:

Erniner-mut atatillugu meeqqanik toqusoqartarnera ima nassuiarneqartarpoq, toqungallutik erniarineqartut inunngornerminniilluunniit sapaatip akunnerata ataatsip (ullormi inunngorfimmiit ullut arfinillit tikillugit) iluanni toqusut, inunngortut 1000-iugaangata inunngortut tamarmik (toqungallutik uumallutilluunniit) amerlassusaan-nut agguarneqarneri.

Takussutissiaq 5	Erniarineqartut amerlassusaat anaanaasa ukiunut agguataarneqarneri (ukiunut tallimanut agguaqatigiissillugu)									
	Ukiut/ Ukiog	-15	16-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-
1991-05	0	22	69	285	396	265	96	22	1	1.157
1996-00	4	27	79	249	235	256	116	25	1	991
2001-05	5	43	91	267	207	176	106	16	1	913
2006	5	30	93	247	229	126	89	24	2	845
2007	6	27	96	262	211	146	88	21	0	857
2008	5	35	83	231	247	143	69	26	0	839
2009	6	39	103	267	255	138	69	21	1	899
2010	5	32	84	249	263	138	70	25	0	866
2011	3	31	58	242	243	169	64	11	0	821
2012	4	18	65	237	229	145	63	13	2	776
2013	2	23	59	264	234	163	58	14	0	817

Takussutissiaq 6		Naartusut toqungasunik erniaqartarnerat (ukiunut tallimanut agguaqatigiissillugu)								
Ukioq	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-05	2006-10	2011	2012	2013
Kalaallit Nunaat	28,0	21,8	22,8	21,9	19,6	14,2	15,1	17,1	7,7	15,9
Danmark	10,6	8,6	8,6	7,0	7,6	7,2	7,1	-	-	-

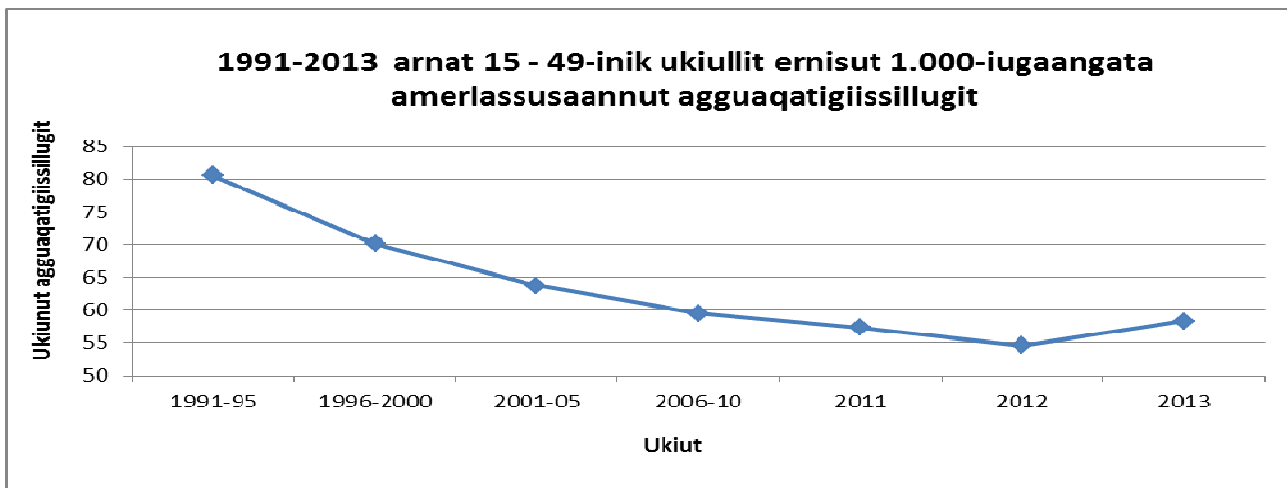
Takussutissiaq 7		Kalaallit Nunaanni toqungallutik erniusartut (ukiunut tallimanut agguaqatigiissillugu)								
Ukioq	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-05	2006-10	2011	2012	2013
Amerlassutsit	7	7	9	5	8	5	4	6	3	3

Takussutissiaq 8		Inunngortartut oqimaassusiisa agguaqatigiissinneqarnerat gaminngorlugit							
Ukioq/ suaaassuseq	1954	1990	1996 - 2000	2001-2005	2006-2010	2011	2012	2013	
♂	3.340	3.420	3.552	3.510	3.520	3.547	3.608	3.555	
♀	3.161	3.333	3.410	3.424	3.427	3.360	3.422	3.466	
♂+♀	3.251	3.376	3.482	3.468	3.482	3.460	3.514	3.515	

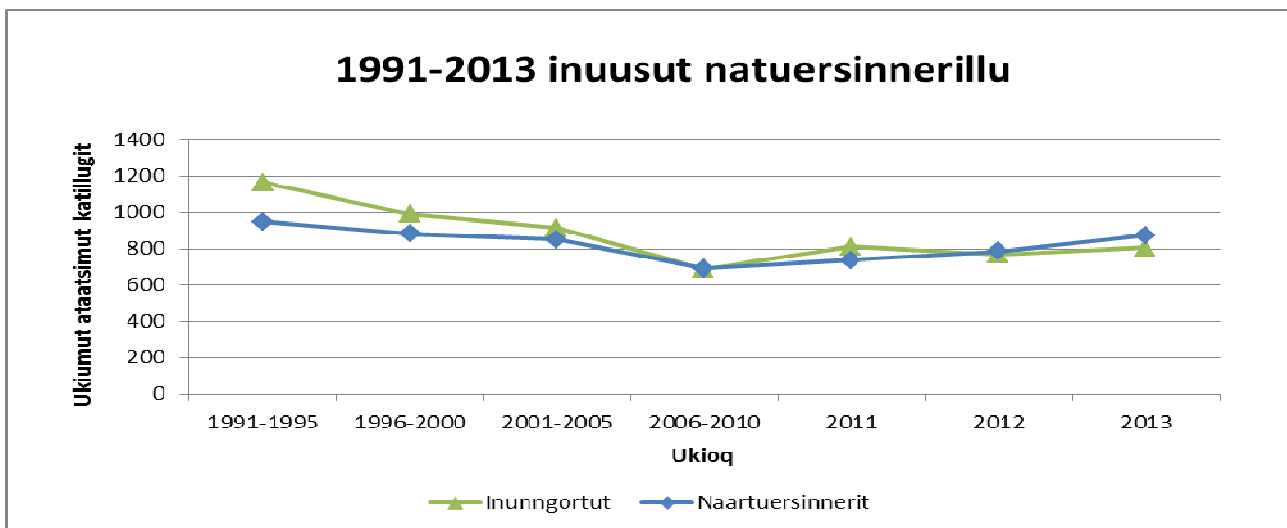
Takussutissiaq 9		Inunngortut angissusiisa agguaqatigiissinneqarnerat cm-inngorlugit							
Ukioq/ suaaassuseq	1954	1990	1996 - 2000	2001-2005	2006-2010	2011	2012	2013	
♂	51,3	51,5	51,9	51,5	51,5	51,4	51,6	51,4	
♀	50,4	50,6	51,0	50,7	50,8	50,5	50,5	50,6	
♂+♀	50,8	51,1	51,5	51,1	51,1	51,0	51,0	51,1	

Takussutissiaq 10		Ernisut amerlassusaat nunap immikkoortuini qitiusumik Napparsimmavinnut Pegqissaavinnullu agguataarneqarnerat 2013			
Nunap immikkoortuani qitiusumik Napparsimmavik/Pegqis-saavik	Najukkami ernisut amerlassusaat	Arnat 15-iniit 49-nut ukiullit	Meeraqqortussuseq	Erninerit amerlassusaat	
Nanortalik	20	379	2,6	1 (5%)*	
Qaqortoq	61	844	87,7	74 (121%)*	
Narsaq	27	378	2,6	1 (4%)*	
Paamiut	18	331	0,0	0 (0%)*	
Nuuk	229	4.506	104,1	457 (200%)*	
Maniitsoq	46	707	5,7	4 (9%)*	
Sisimiut	88	1.639	40,3	66 (75%)*	
Kangaatsiaq	18	304	0,0	0 (0%)*	
Aasiaat	62	857	67,7	58 (94%)*	
Qasigiannugit	8	305	0,0	0 (0%)*	
Ilulissat	69	1.247	60,1	75 (109%)*	
Qeqertarsuaq	7	200	0,0	0 (0%)*	
Uummannaq	26	546	34,8	19 (73%)*	
Upernavik	50	688	4,4	3 (6%)*	
Qaanaaq	12	191	5,2	1 (8%)*	
Tasiilaq	52	753	61,1	46 (88%)*	
Ittoqqortoormiit	11	112	0,0	0 (0%)*	
Kommunit avataani	1	35	-	-	
Tamakkerlugit	805 (12 marlulissat)	14.022	58,3	805 (100%)*	

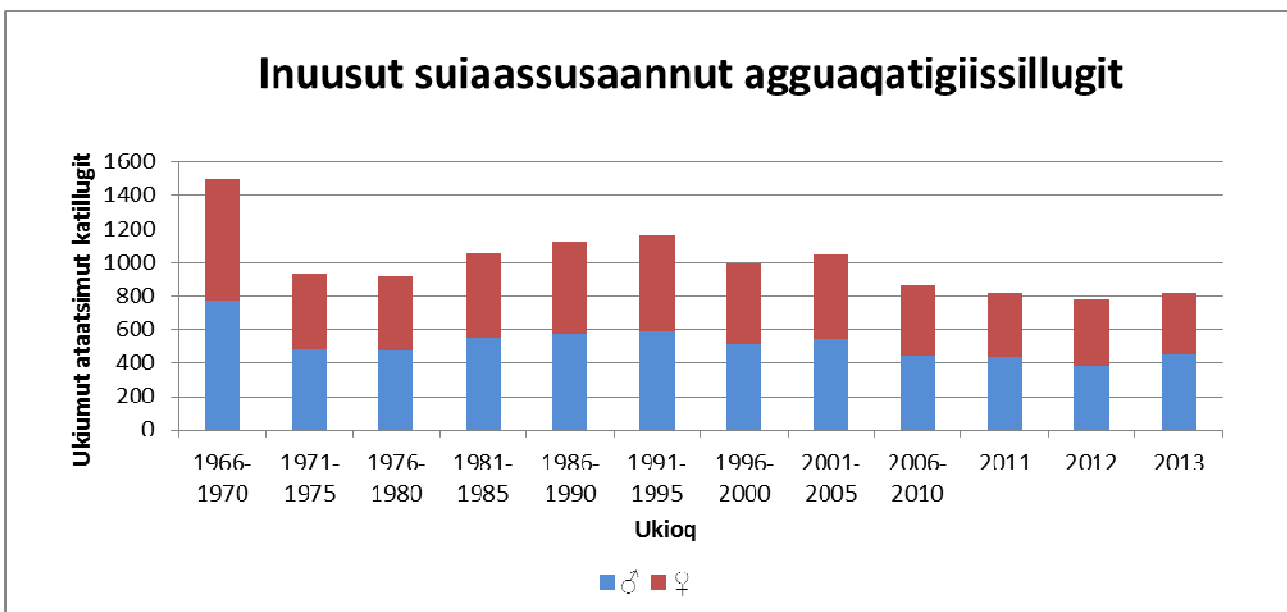
* Nunap immikkoortuiniit naartusut nunap immikkoortuani ernisut amerlassusaattut naatsorsorlugit. Nunap immikkoortuini allaniit angalallutik erniartortut iluarsiviginagit.

Titartagaq 2

Titartagaq 3

Titartagaq 4

Takussutissiaq 11	Ernisut kisitsisitigut takussutissartaat	2012	2013
	Ernisut amerlassusiat	769	805
	Arnat 15-iniit 49-nut ukiullit 1.000-iugaangata amerlassutsit	54,6	58,3
Sumi erniffik			
	Napparsimmavimmi ernisut, amerlassutsit	761	796
	Peqqissaasoqarfimmi ernisut, amerlassutsit	4	1
	Amerlarsimaffimmi ernisut, amerlassutsit	3	4
	Nalunaarutigineqanngitsut, amerlassutsit	1	4
Naartunerup nalaani misissuinerit amerlassusaat			
	Nakorsamit misissortinnerit, ataatsimii tallimariarluni	70,1%	71,6%
	Nakorsamit misissortinnerit, misissuisoqanngilaq	25,3%	24,2%
	Juumuumiit misissortinnerit, tallimariarluni arlaleriarluniluunniit	66,0%	76,0%
	Juumuumiit misissortinnerit, misissuisoqanngilaq	3,1%	2,7%
	Peqqinnissamut ikiortimiit, peqqissaasumiit allaniillu misissortinnerit	55,7%	60,2%
Naartunerup piffissartaat			
	Sapaatit akunnerisa 42-anni ernisut	2,4%	2,7%
	Sapaatit akunnerisa 37-annit 42-annut ernisut	85,7%	83,7%
	Sapaatit akunnerisa 37-t sioqqullugit ernisut	6,7%	7,5%
	Naartunerup sivissusii nalunaarutigineqanngitsut	6,4%	6,1%
	Sapaatit akunnerisa 28-at sioqqullugu ernisinnegartut, amerlassutsit	0,6%	0,7%
Erniarineqartut angissusii			
	46 cm-it inorlugit erniarineqartut	2,6%	3,2%
	56 cm-it sinnerlugit erniarineqartut	3,5%	2,3%
Erniunermi oqimaassutsit			
	2.500 g-it inorlugit erniarineqartut	4,6%	5,5%
	4.000 g-it sinnerlugit erniarineqartut	19,7%	20,2%